

A polgári szerepekkel kapcsolatos forgatókönyvek – Gyakorlati példák

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

Az előző fejezetben feltártuk, hogy véleményünk szerint hogyan kellene kialakítanod az európai polgári szerepekre való felkészítés megközelítését. Most megnézzük, hogyan kapcsolható ez a sok ötlet a gyakorlathoz.

A következő oldalakon az európai polgári szerepekre való felkészítésre vonatkozó létező tapasztalatokból sorolunk fel példákat. Ezzel a fejezettel az a célunk, hogy további segítséget nyújtsunk számodra, a gyakorlati szakember számára ahhoz, hogy elgondolkodhass azon, milyen típusú tevékenységeket szervezz, milyen típusú megközelítést használj, és milyen technikákat alkalmazz majd munkád során. Egy sor forgatókönyv bemutatása segítségével azzal a céllal nyújtunk információt, példákat és felfedezéseket, hogy gondolatokat ébresszünk benned, segítsünk saját tudatos gyakorlatod továbbfejlesztésében és megerősítésében.

Az itt leírt példákat különféle projekteket megvalósító szakemberektől gyűjtöttük össze Európából. A projektek közül néhányat kifejezetten az európai polgári szerepekre való felkészítés szellemében valósítottak meg; míg más projektek más témákra koncentráltak, vagy más megközelítést alkalmaztak, ezek azonban mégis ugyanolyan súlyal járultak hozzá a területhez. A példákban szereplő projekteket szándékosan nem csoportosítottuk típus szerint. Arra kérünk, olvasd át az összes példát, mert úgy gondoljuk, minden egyes projektben találsz majd olyan szempontot, amelyet lényegesnek tarthatsz.

Azt is megpróbáljuk bemutatni, milyen sokféle tevékenység valósítható meg az európai polgári szerepekre való felkészítés égíse alatt. A példákat jól működő projektekből merítettük: egyénnel vagy nagy csoportokban; különböző témákat felölelve; a művészet vagy a sportok segítségével; helyi és nemzetközi szinten; és nagyon különböző emberekkel, beleértve az életkorukat, a képességeiket, a társadalmi, vallási vagy kulturális háttérüket. E sokféle projektet ugyanilyen sokféle szervezet valósította meg: helyiek, országosak és nemzetközies, kormányzatiak és civilek, kisebbek és nagyobbak, fizetett és önkéntes stábbal működők.

Az egyértelmű, hogy az európai polgári szerepekre való felkészítés egészen különböző módokon, számos különböző emberrel és nagyon is eltérő összefüggésekben végezhető. Foglalkozhatunk vele közvetve és közvetlenül, formális és nemformális környezetben egyaránt. Az európai polgári szerepekre való felkészítés során számos egyéb eszköz áll rendelkezésre, ezért a példákat a teljesség igénye nélkül, inkább illusztráló jelleggel választottuk ki. Ahogy például a forrásokat tárgyaló fejezetben is látni fogod, rengeteg igen sikeres projekt épül az elektronikus kommunikáció témájára. Reméljük, ezzel is be tudjuk mutatni, hogyan alkalmazták ezek a projektek eltérő összefüggésekben az egyes ötleteket, és ez arra inspirál majd, hogy igényeidnek megfelelően átvedd és felhasználj mindazt, amit megtanultál ebből a T-Kit-ből.

Reméljük, a következő magyarázat segíti majd a példák közötti tájékozódást. A tevékenységeket nem írjuk le; ehelyett az alapötleteket (kiindulópontokat) és a legfontosabb elemeket mutatjuk be. Megpróbáltunk azonban olyan keretet adni, amely a projektet és a helyi kontextust tágabb összefüggésben is megmutatja. A forgatókönyv a projekt címe alatt olvasható. A szervezet nevét, elérhetőségeit és tevékenységi körének rövid leírását is megadtuk.

A projekt egy-két fontos aspektusát vagy alkotóelemét részletesen is bemutatjuk az adott összefüggésben és a végrehajtás környezetében. A projekt szervezői a T-Kit elméletibb tartalmához kapcsolódva magyarázzák el, hogyan és miért tettek meg bizonyos lépéseket, kérdéseket tesznek fel, és bocsátanak vitára. Minden egyes forgatókönyvet az adott példához kapcsolódó kérdésekkel, Vitatémák címmel zárunk. Ezeket a kérdéseket érdemes szem előtt tartanunk az európai polgári szerepekre való felkészítés programjának tervezésekor, végrehajtásakor és értékelésekor. Ezzel szeretnénk segíteni neked mint szakembernek kialakítani saját, rugalmasan formálható és intelligens gyakorlatodat, mely gyakorlat átfogó, összetett és dinamikus fogalomként kezeli az európai polgári szerep eszméjét. A T-Kit végén, a források felsorolásánál további gyakorlatok és technikák lelőhelyeit is megtalálod.

**Európa és a polgári
szerepek története**

**A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban**

**Lehetséges
jövőképek**

Fogalmi kereteink

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések**

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink**

**A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák**

Olvasáskor elemezz néhány példát a fenti fogalmi keret kategóriái és a kulcsfontosságú kompetenciák alapján! Mely terület(ek)re és kompetenciákra helyezi a tevékenység a hangsúlyt? Mit tanulhatsz az ő tapasztalatukból?

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

Európa és a polgári
szerepek története

A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban

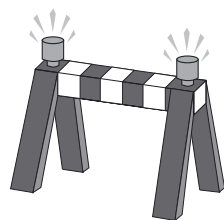
Lehetséges
jövőképek

Fogalmi kereteink

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink

A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák

Alakítsunk kis csoportokat. Minden csoport válasszon ki egyet az alábbi példák közül, és elemezze azt a fogalmi keret elemei és a kulcsfontosságú kompetenciák alapján. Gondolkodjunk el azon is, hogy milyen mértékben volt a tevékenység példa a rugalmasan alakítható gyakorlatra – és szempont volt-e ez?

<p>Nyilvános eszmecsere és hálózati munka</p>	<p>Association of Disabled Students (ADS)</p> <p>Dimitrija Marinkoviča 511 000 Beograd Yugoslavia Tel: +381 11 496 409 Fax: +381 11 497 409 Email: office@asdsyu.org Kapcsolattartó: Vladimir Čuk</p>
<p>A belgrádi központtal működő Association of Disabled Students (Fogyatékkal Élő Diákok Egyesülete) a fogyatékkal élő fiatalokat támogatja jogaikért való küzdelmükben.</p>	

2001 márciusa és júniusa között az Egyesület több helyi szervezettel együttműködve nyilvános eszmecsere-sorozatot indított Szerbia hat városában. Fő célkitűzésük az volt, hogy a fogyatékkal élő fiataloknak lehetőséget biztosítsanak arra, hogy a nyilvánosság előtt beszélhessenek attitűdjeikről, problémáikról, és lehetséges megoldásokat találjanak ezekre a helyi közösségen belül. A szervezők azt is remélték, hogy a fogyatékoság szempontjából hasonlíthatják össze az egyes helyi társadalmi helyzeteket az országban.

Szerbia jelenlegi társadalmi és politikai környezetében a projekt előtt álló kihívás nagyrészt a jövőbeni kampányok és akciók elindításához szükséges infrastruktúra kiépítése, valamint a polgári szerepek eszméjének bemutatására alkalmas eszközök megkeresése volt.

Napjaink politikai változásai és a háborús kormány bukása világossá tette, hogy a fogyatékkal élők helyzetének súlyosságával már egy évtizede senki sem foglalkozik. Az önkormányzatok ennek ellenére a növekvő problémák, a szűkös anyagi háttér és a nem megfelelő információk miatt egyetlen lényegi lépést sem tesznek a fogyatékkal élők helyzetének javítására.

Minden területen vannak fogyatékkal élőket segítő szervezetek, ezeket azonban az orvosi szempontok szerint hívták életre és kategorizálták. Bár vannak formális és informális testületek, amelyek helyi szinten koordinálják ezen szervezetek tevékenységeit, az együttműködés a legtöbb esetben csak szavakban valósul meg. Ráadásul a civil szervezetekkel való kapcsolat igen esetleges, és a legtöbbször semmi látszatja nincs. Ez részben az előző kormány hozzáállásának, a fogyatékkal élők az államtól való korábbi függésének és általában annak köszönhető, hogy a civil szektornak nem igazán vannak hagyományai.

Az európai polgárt mint kifejezést Szerbiában az emberi jogok „szemüvegén” keresztül kell vizsgálnunk. Bár a politikai rendszer nemrég megváltozott, és a helyzet javulóban van, a mindennapi élet bizonyos problémás területeit még nem igazán érintették a változások. Ez különösen igaz a fogyatékkal élők jogaira. Gondolunk itt a fizikai és strukturális akadályokra, a homályos jogi szabályozásokra, az alacsony szintű foglalkoztatottságra, a minőségi oktatáshoz nem megfelelő feltételekre, és végül, de nem utolsósorban a fogyatékkal élőkkel szembeni társadalmi előítéletek erőteljes hatására. A problémák mértéke és köre, amelyekkel a fogyatékkal élők Szerbiában nap, mint nap szembesülnek, és kielégítetlen alapvető emberi szükségleteik lehetetlenné teszik a más európai országokkal való összehasonlítást. Ez egyben azt is jelenti, hogy ezeket a kérdéseket szinte lehetetlen közvetlenül és nyíltan kezelni. A program ezért szinte rejtve jelenítette meg az európai polgári szerepek ideáját, hogy így dolgozhassunk a fogyatékkal élők emberi jogainak alapvető tiszteletéért, és megoldási módokat találhassunk a problémáikra.

A fenti összefüggésrendszer azt jelentette, hogy olyan, igen sajátos megközelítésre volt szükség, amely a polgári szerepek fogalmát úgymond becsempészte a köztudatba.

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

**Európa és a polgári
szerepek története**

**A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban**

**Lehetséges
jövőképek**

Fogalmi kereteink

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések**

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink**

**A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák**

A fogyatékkal élők szükségleteit és jogait többek között főleg azért hagyják figyelmen kívül, mert az ezzel a célcsoporttal dolgozó szervezetek közötti kommunikáció és együttműködés színvonala igen alacsony. Ez a projekt tette meg az első lépést az ilyen szervezetek közötti egység megteremtéséért és a különbségek leküzdéséért. Miután partnereket találtunk a helyi civil szervezetek és a magánérdeklődők között, együtt nagyobb nyomást tudtunk kifejteni a helyi hatóságokra, hogy azok elkötelezzék magukat a helyi problémák megoldása iránt, és az európai mércének megfelelően teremtsék meg a fogyatékkal élők jogai és szükségletei tiszteletben tartásának (elő)feltételeit.

Először Belgrádban, Nisben és Novi Sadban (Újvidéken), Szerbia legnagyobb városaiban rendeztünk nyilvános beszélgetéseket, ezzel lefedtük a központi, a déli és vojvodinai (vajdasági) északi régiót. Az eszmecsereket kisebb városokban, Krusevacban, Kragujevacban és Subotican (Szabadkán) úgy folytattuk, hogy figyelembe vettük azok földrajzi és egyéb sajátosságait, beleértve például a gazdasági helyzetet, a menekülteket, a társadalom nemzetiségi összetételét és az életszínvonalat.

Miután kiválasztottuk azokat a helyszíneket, ahol a programot végre szeretnénk volna hajtani, ADS csapatunk helyi partnereket keresett, akik segítségünkre lehetnek a nyilvános beszélgetések megszervezésében, és magát az ötletet is támogatták. A projekt lépései igen hasonlóak voltak az egyes helyi közösségekben:

- Kiépítettük a kommunikációt a fogyatékkal élők problémáival foglalkozó helyi szervezetekkel és másokkal, akik érdeklődtek az együttműködés iránt.
- Terepmunkát végeztünk és találkozót tartottunk a helyi szervezetek, a média, a helyi hatóságok képviselőivel és más érdeklődőkkel, akik minden lehetséges támogatást megadtak a helyi nyilvános beszélgetések megszervezéséhez.
- Meghatároztuk a nyilvános beszélgetés helyi közösségből származó résztvevőit, és körvonalaztuk a beszélgetés fő témáját.
- Az előzetes találkozók után néhány héttel a helyi partnerekkel együttműködve megszerveztük a beszélgetéseket.
- A találkozókön és a beszélgetéseken megállapodtunk a helyi szervezetek közötti együttműködés alapjaiban, azonosítottuk a fogyatékkal élőket érintő legégetőbb helyi problémákat, és a megoldásukhoz vezető lehetséges lépéseket.
- A beszélgetések után néhány héttel az ADS csapatunk a projekt keretén belül újra felkereste az egyes városokat, és találkozókön keresztül fokoztuk a projekt hatásait.
- A projektet követően az ADS csapatunk az együttműködés megerősítése és a helyi szervezetek támogatása érdekében tevékenységeket szervezett a projektben érintett területeken. Négy városban különféle csoportokkal pszichológiai workshopokat rendeztünk, – a workshopok csoportjai különböző típusú fogyatékkal élő és nem fogyatékos résztvevőkből álltak. Emellett az összes város részt vett egy napjainkban lezárult média-kampányban.

Úgy tűnik, a nyilvános beszélgetéssorozatnak hosszú távú hatásai is vannak, hiszen Kragujevacban nemrég új ADS irodát hoztak létre. Az ADS tevékenységeit a jövőben Belgrádon túlra koncentrálja, hogy az Egyesület alapötlete és működési módja még több teret nyerjen. Ez lehetővé tenné olyan, országos szintű projektek megszervezését, melyek hatása túlmutat mindazon, ami eddig lehetséges volt.

Vitatémák

- Hogyan kombináljuk a fogyatékkal élő tanulók szükséglet-elemzését és a kommunikáció (ismételt) kiépítését e marginalizált csoport és a társadalom/közösség között?
- Külső kényszer alkalmazása helyett együttműködés a helyi partnerekkel és szervezetekkel
- Láthatóan foglalkozni egy adott kérdéssel, de ezen keresztül tágabb/mélyebb értelemben érinteni a polgári szerepek témaköreit
- Hosszú távú folyamat- és tevékenységtervezés, utókövetés
- A megfelelő ütemű és szintű munkavégzés, lépésenként haladva nagyobb célok megvalósítása felé

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

Európa és a polgári
szerepek története

A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban

Lehetséges
jövőképek

Fogalmi kereteink

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink

A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
fogatókönyvek –
gyakorlati példák

A polgári szerepek egyik megközelítése

A Beavers Arts egy angliai, észak-staffordshire-i székhelyű művészeti és oktatási célú karitatív szervezet. Célja, hogy a kulturális demokráciához hozzájáruló tevékenységeken keresztül fenntartsa, fejlessze és gazdagítsa az egyének és csoportok életét, ezért a projekteket különböző helyszíneken, különféle csoportokkal valósítja meg. Jelenlegi projektjei a menedékjogot kérőkre, a menekültekre és azokra a fiatalokra összpontosítanak, akiket a társadalomból való kirekesztés veszélye fenyeget. A projektek többek között gyakorlatba átültethető készségekre; a közös történelem és a személyes történetek feltárására; közösségi események és ünnepek szervezésére; könyvek, kiállítások és videóanyagok készítésére helyezi a hangsúlyt. Mindenekelőtt csoportmunkát, képzési projekteket, zenét, fényképezést, szavakat, falfestményeket, transzparenszeket, visszaemlékezéseken alapuló és kulturális cseréket alkalmaznak az emberek közötti tolerancia, kommunikáció és együttműködés szorgalmazása érdekében. Ablakokon át címmel nemzetközi ifjúsági cserét rendeztek együttműködésben olasz partnerükkel a L'Arvicolával.

Beavers Arts

16-19 Barracks Square
Barracks Road
Newcastle under Lyme
Staffordshire ST5 1LG
England
Tel: + 44 (0)1782 717 326
Fax: + 44 (0)1782 717 190
Email: beaversarts@aol.com
Kapcsolattartó: Gill Gill

A Beavers Arts' munkájának középpontjában polgári szerep-értelmezésük áll:

A polgári szerepről alkotott elképzelésünk messze áll a nemzetiség, a hazaszeretet, sőt az európaiság kérdésétől is; a mi tevékenységünk olyan folyamat, amely az egyénből indul ki, felvázolja állásfoglalásának jellegét, és ebből próbál felépíteni valami olyasmit, ami elég lényegi ahhoz, hogy az egyén végül újradefiniálja személyes határait. Munkánk célja annak a jó öreg ideának a megvalósítása, hogy világpolgárokat neveljünk; ezzel a célkitűzéssel lelki szemeink előtt érkezünk a kezdetekhez – az egyén határaihoz, amit mindenki maga rajzol meg.

Ahelyett, hogy az (állam)polgárságot feltétel-, szabály- vagy kötelezettségrendszernek tekintenénk, úgy gondoljuk, fontosabb, ha arra kérjük az embereket, hogy vizsgálják meg a köztük és a környezetükben lévők közötti kapcsolatok jellegét, még akkor is, ha közvetlen kapcsolatról nem beszélhetünk. Az önbecsülés és a mások felé nyitott, bizakodó és rugalmas hozzáállás kombinációjából nagy valószínűséggel pozitív tettek, másokat is számításba vevő gondolkodásmód és „jó polgár” születik.

Mindannyian megrajzoljuk azokat a határokat, amelyeken belül saját érdekeinket érzékeljük; a leginkább elnyomott és legyőzött embereknek viszont arra sincs mindig lehetőségük, hogy bármiféle határt rajzoljanak. Azok számára, akik alig hisznek másokban, ez a határ olyannyira leszűkülhet, hogy csak „én és a partnerem” vagy „én és a családom” vagy csak az „én” tartozik bele. Az élethelyzetek ráadásul változnak, a határok átalakulnak, az identitások más formát öltenek. Vannak fiatalok – és tulajdonképpen felnőttek is –, akik határaikat kiterjesztik a környékre, egy bandára, vagy alcsoportra, ami nem igazán világos a kívülállók számára; egy városra, régióra, etnikai, faji vagy vallási identitásra; egy nemzetre, akár van állama ennek a nemzetnek, akár nincs.

Az emberek bizonyos fokú elkötelezettséget éreznek azok iránt, akik a személyes határaikon – azaz a megrajzolt vonalakon – belül vannak. Ez azt jelenti, hogy minimum kedvezőbben bánnak azokkal, akik a határokon belül vannak, mint azokkal, akik kívül esnek rajtuk. Szélsőséges esetben – túl sokan is – kigúnyolják, megtámadják, vagy akár meg is ölik azokat, akik a maguk által megállapított határokon kívül esnek, vagy képesek meghalni azért a csoportért, amelyen belül elhelyezik magukat.

A mi feladatunk azzal kezdődik, hogy az embereknek arra a velük született képességére építünk, hogy pozitívan gondolnak azokra, és jóindulatúan viselkednek azokkal, akik a határaikon belül vannak, aztán arra bátorítjuk őket, hogy horizontjukat kitágítsák – azaz tekintsenek túl önmagukon, vagy a családjukon, a baráti körükön, és úgy tekintsenek másokra, mint akik a határaikon belül vannak, nem azokon kívül. Ez a folyamat többé-kevésbé végtelen, hiszen mindig lesznek új csoportok, akik kihívást jelentenek a számunkra.

Szimbolikus értelemben a feladatunk egyszerű, de messzire mutató: az „én”-t szeretnénk helyettesíteni a „mi”-vel, így folyamatosan kitolva a „mi” és az „ők” közötti feltételezett határokat. Az iszlám és a keresztény teológiák, sőt bizonyos politikai hagyományok elméletben erősen támogatják ezt a folyamatot – bár a gyakorlatban a vallási és a politikai lojalitás határokat húz, ahelyett, hogy eltörölné azokat. Az eltérő hátterű fiatalokkal és különféle hitbéli rendszerekkel úgy dolgozunk együtt, hogy tulajdonképpen két irányba tartunk egyszerre: az ént kreatív önkifejezésen keresztül megerősítjük, és ezzel párhuzamosan bizalmat alakítunk ki mások iránt, méghozzá az adott egyénekkel történő interakción keresztül.

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

**Európa és a polgári
szerepek története**

**A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban**

**Lehetséges
jövőképek**

Fogalmi kereteink

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések**

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink**

**A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák**

Megnyugtathatjuk az olvasót, hogy napi munkánk kifejezetten prózai – dobolunk, játszunk, együttműködünk, eszünk, megyünk. Ez azonban nem minden. A varázslat – ami a cselekvés földhözragadtságát a megváltoztatott realitás tündöklő céljává változtatja, az nem más, mint a teljes odafigyelés – az a buddhista tanok szerinti állapot, amikor valaki teljes elméjével tudatosan vesz részt valamiben. Mi a szerint cselekszünk, amit megfigyeltünk. Nincs terv, nincs térkép, csak az észrevétel...

Kevesebb beszéd, több tánc...

Most egy olyan gyakorlatot mutatunk be, amit magunk is gyakran használunk, és táncparkett-gyakorlatnak neveztünk el. Ebben az esetben egy kéthetes, performance-alapú nemzetközi csere - az „Ablakokon át” első közös gyakorlata volt. A csoport minden szempontból roppant sokszínű volt, néhány igen érzékeny, önbizalom-hiányos küszködő fiatalal.

A szemkontaktus ötletét szerettük volna bevezetni, azt, hogy nézzünk másokra. Ez egyszerre szól az önbizalom erősítéséről és arról, hogy előadóként magabiztosnak tűnjünk, ami két külön dolog. Azt is meg szerettük volna mutatni, hogy magából a csoportból is nyerhető erő. Ezt egyébként is gyakran tesszük: ránézünk a saját csoportunkba tartozó emberekre.

A gyakorlat az ismerős, demokratikus módszerrel indul: a körrel. A csoport minden tagjának lehetősége van belépni a körbe, ott jelen lenni (azaz belépni az előadótérbe), megállni, minden egyes csoporttag szemébe nézni, aztán kimondani a saját nevét, végül felvenni az előző, semleges helyét a körben. A gyakorlat során így mindenki felveszi a színész és a közönség szerepét is.

Ez alkalommal szándékosan hagytuk, hogy az emberek a maguk tempójában dolgozzanak, azaz nem mentünk végig a körön, ahogy azt általában szoktuk. Sőt, körbepillantottam, és így szóltam: „hát, erre igazán nem kérhetem őket”. Egyszerűen csak vedd át a csoport pillanatnyi hangulatát, és eszerint változtass a terveiden.

Egész sor, ehhez hasonló mintára épülő gyakorlatunk van. Az ilyen gyakorlatok egyik fő szempontja, hogy kialakítsuk a befogadottság érzését. Ez már benne van abban, hogy körben dolgozunk; különösen abban, ahogy másokhoz viszonyulunk: ahogy a közönségre nézünk, és elfogadjuk az ő tekintetüket magunkon, nagyon fontos.

Egy pillanatig sem szeretnénk elhítni senkivel, hogy egy csoport körbe terelése, és egy egyszerű gyakorlat elvégzése elég ahhoz, hogy új fényben lássák egymást, és tisztelettel viszonyuljanak egymáshoz. Meggyőződésünk ugyanakkor, hogy az ilyen gyakorlatok igen jelentős változásokat indítanak meg egy bizalommal teli és nyugodt környezetet biztosító projekt keretein belül, amely lépésről lépésre épít a folyamatokra és a készségekre, valamint képességekre.

Végzőként egy figyelmeztetés: a gyakorlat szerkezete megtévesztően egyszerű, a végrehajtási folyamat azonban számos összetett és állandóan változó tényezőre érzékenyen reagált, ami erre az egyedi esetre volt érvényes. Ha ugyanezt a gyakorlatot ugyanezzel a csoporttal, ugyanebben a teremben akár másnap végezzük el, nem lenne ugyanaz.

Vitatémák

- A „mit” helyett a „hogyan”
- Ott dolgozni az emberekkel, ahol éppen vannak
- Demokratikus munka
- Készségek kiépítése
- A csoportra való rugalmas reagálás
- Egyszerű technikák – nagy ideák
- Felfedezés és önfejlesztés

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

Európa és a polgári
szerepek története

A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban

Lehetséges
jövőképek

Fogalmi kereteink

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink

A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák

Itt jön Málta (Dél- és Észak-Európa találkozik)

A Euromeet-et 2001-ben alapította egy korábbi ifjúsági csere néhány résztvevője. A Euromeet civil szervezet, amely nem kap állami támogatást, de a helyi önkormányzat egyik ifjúságsegítője rész munkaidős segítséget nyújt a számukra. A svédországi Husum székhelyű szervezet célja lehetővé tenni a régióban élő fiatalok számára a nemzetközi ifjúsági cserékben való részvételt, és Husumot nemzetközi találkozóhellyé tenni. A szervezet jelenlegi 30 tagja cseréket tervez, kapcsolatokat épít, kurzusokon vesz részt, és széles körű mutató munkát végez az európai tudatosság növelésében.

Euromeet

Euromeet, Billsta 1308A S-894 91 Själevad
Tel: + 46 660 26 51 22,
+ 46 70 671 28 90
Fax: + 46 660 26 51 22
E-mail: euromeet@yahoo.se or
bensod@hotmail.com
Kapcsolattartó: Bengt Söderlind

Ez a projekt, a Euromeet három legutóbbi cseréjének egyike majdnem 40 svéd és máltai fiatalot hozott össze. Célunk az volt, hogy összevessük a kontinens északi és déli feléből érkező fiatalok közötti különbségeket és azonosságokat, és ráébredszük a résztvevőket a kulturális sokszínűség gazdagságára és erejére. A témánk a fiatalok és a szabadidejük volt.

Mindkét csoport még otthon kezdte meg a projektet, beszélgetéseket terveztek olyan témákban, mint az iskola, az ifjúsági szervezetek, a szabadidő stb. Csak egy vázlatos programot állítottunk össze, amit aztán mindenki megnézett, és segíttet finomítani. Miután a máltai csoport megérkezett, gyakorlatilag minden időt együtt töltöttünk. Az első este kulturális estet tartottunk, ahol bemutattuk a mi svéd régióink szokásos ételeit, zenéjét stb. A máltai fiatalok máltai dolgokat hoztak magukkal. Tartottunk egy interkulturális estet is, ahol sok mindent osztottunk meg egymással. Az elején azt láttuk, milyen sok mindenben vagyunk mások. A projekt további részében rengeteg programunk volt, sokféle helyre látogattunk el a környéken, és sokat beszélgettünk. Az egyik különlegesség az volt, hogy olyanokat hívtunk meg a helyszínre, akik a nyarat ezen a svéd környéken töltötték, de máltaiak. A máltai csoport erről semmit sem tudott, úgyhogy egy nap, amikor együtt ettünk, megjelent egy fiú, aki váratlanul máltaiul kezdett beszélni velük. Így mutattuk meg, hogy Európa sokkal kisebb is lehet, mint gondolnánk.

Ha így dolgozunk, a csoportunk először egy másik országról tud meg dolgokat, de egyben a sajátjáról is sokat tanul. Az előkészületek és a rávezető beszélgetések sokat segítenek ebben, így rengeteget tanulhatunk Európáról és szervezeteiről is.

Végeredmények – Először is, a mi csoportunk „új szemmel” látta a mi környezetünket. Az ember elkezd értékelni azokat a dolgokat, amiket egyébként adotttnak tart. Mindkét csoport rájött, hogy a gyakorlatban nem igazán vannak különbségek a svéd és a máltai fiatalok között, és hogy érdeklődési köreik szinte megegyeznek. Ezt követően már szerettek volna más országból származó fiatalokkal is találkozni. A csoportból sokan rengeteget „fejlődtek” a csere során. Valami újjal és ismeretlennel találkoztak, és arra is ráébredtek, hogy sokkal többre képesek, mint hitték volna. Sok életre szóló barátság is kötődött.

1978 óta dolgozom ifjúsági vezetőként. Ez a munka nagyrészt arról szól, hogy segítsük a csekély önbizalommal rendelkező fiatalokat. A feladatunk tehát az útmutatás és a segítségnyújtás a fiatalok önbecsülésének helyreállításában. Állithatom, hogy ilyen hosszú idő után sem találtam erre jobb eszközt, mint az interkulturális tanulást és találkozókat.

Bár a projekt fő célja az európai polgári szerepek és az interkulturalitás fejlesztése volt, a szervező szerint az egyének személyes fejlődését is lényeges eredményként kell elkönyvelni. Erről így nyilatkozott.

A Euromeet csoportok mindig különféle készségekkel és képességekkel rendelkező fiatalokból állnak. Van, aki jól ír, mások jól fejezik ki magukat szavakkal, vannak, akik jó tervezők, vagy könnyen találnak rá a jó megoldásra, és így tovább. Ha tehát például nem is beszélsz olyan jól angolul, sok minden más van, amivel segítheted a csoportot vagy a munkát. Ebben biztosak vagyunk.

Amikor új projektbe kezdünk, már az elejétől fogva az egész csoportot – vagy néha egy kisebb tervezőcsoportot – bevonjuk a tevékenységekbe. Így már a tervezéstől és a döntéshozataltól kezdve – és az ezt kísérő beszélgetéseken keresztül -, a cserén/találkozón át az értékelésig és a jövőt érintő beszélgetésig nekik is rálátásuk van az egész folyamatra.

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

Sok olyan fiatalal találkoztunk, akik nagyon bizonytalanok és félénkek voltak a program elején. Aztán a projekt után látjuk, hogy emelt fővel távoznak, mintha azt mondanák: Tényleg megcsináltam!

Az itt felsorolt tényezők mind fontosak ehhez: a résztvevők valóban a csoporthoz tartoznak; a csoportnak megvan a maga missziója – fontos érezni, hogy értelme van annak, amit csinálunk; érezni, hogy a csoporthoz tartozunk, és hasznosak vagyunk a csoport számára; támogatást kapunk abban, hogy valami újat, esetleg egy kicsit ijesztőt is tegyünk, de aztán látni, hogy mégis végig tudtuk csinálni!

A Máltával való első csere előtt volt egy ötletem, amit a csoport örültségnek tartott – miszerint jól jönne egy angol nyelvtanfolyam. A csoport tagjai elmondták, hogy az iskolában az angolból állnak a leggyengébben. Mire én azt válaszoltam nekik: „Beszélgetek kell, meg kell, hogy értessétek magatokat, itt nem a helyesírás és a nyelvtan a lényeg”. Ebben az volt az ijesztő, hogy olyan országba mentünk, ahol az egyik nyelv az angol. Amikor azonban megérkeztünk, és hallottuk, hogy a máltaiak hogyan beszéltek, a fiatalok önbizalmat tudtak gyűjteni. Az egyik srácnak ez annyira tetszett, hogy pár nap múlva már csak és kizárólag angolul beszélt. Még kávéházakba is beült, hogy a helyiekkel beszélgethessen. Itt már láttuk, hogy sokat fejlődött, ezek után azonban még az iskolapadba is visszaült, és befejezte az iskolát. Érdekes volt hallgatni a csoportunkat, akik otthon nem voltak hajlandók egymás közt angolul beszélni. Máltán már egyre többet beszéltek egymással.

Egy másik eredmény az volt, hogy a cserék és az ehhez kapcsolódó munka után úgy döntöttünk, más fiataloknak is beszélünk erről és az ifjúsági cserék lehetőségeiről. A résztvevők ezért gyakorolták, milyen mások elé kiállva beszélni, ami korábban szintén ijesztő dolog volt a számukra. Látom, hogy ennek eredményeként már jóval magabiztosabbak. Sokkal könnyedebben vállalják a felelősséget is. Többen közülük önkéntesként dolgoznak az ifjúsági központunkban. E kedvező eredményeknek köszönhetően pozitívan beszélnek az ilyen típusú képzési tapasztalatról, így egyre több fiatal kezdett érdeklődni ez iránt.

Vitatémák

- Aktív részvétel – döntéshozatal és a folyamatokba való bekapcsolódás
- Mitől lesz egy európai polgári szerepet érintő projekt interkulturális?
- A fiatalok erősségeire épül
- Mindenki számára megtalálni azt, hogyan járulhat hozzá a csoport munkájához, hogy ezért aztán nagyra értékeljék őt
- Kihívás és a határok feszegetése – túlzások nélkül
- Sikerre épített munka

**Európa és a polgári
szerepek története**

**A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban**

**Lehetséges
jövőképek**

Fogalmi kereteink

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések**

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink**

**A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák**

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

Európa és a polgári
szerepek története

A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban

Lehetséges
jövőképek

Fogalmi kereteink

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink

A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák

Kisebbségi csoportok integrálása fiatalok bevonásával a civil társadalom fejlődéséért

A Local Democracy Agency (LDA, azaz a Helyi Demokrácia Ügynökség – a ford.) egy olyan nemzetközi civil szervezet, melynek célja a helyi önkormányzatok és a polgárok támogatása a háború által leginkább sújtott régiókban, valamint a helyi demokrácia kiépítése a következőkön keresztül: hálózati munka, az ismeretek megosztása, a közszolgáltatások helyreállítása, gazdasági tevékenység, az ifjúság részvétele, a nemek közötti egyenlőség, valamint az információs és szólásszabadság előmozdítása. A korábbi Jugoszlávia területén tíz társult LDA dolgozik a pluralista, multikulturális társadalom felépítésén.

Egyik fő projektjük, a horvátországi Sisak-Moslavina megyében fiatalok bevonásával a civil társadalom fejlődéséért a kisebbségi csoportok integrálására helyezi a hangsúlyt.

Local Democracy Agency, Sisak

S. i A. Radi_a 2a
44000 Sisak
Croatia
Tel: +385 44 521 227
Fax: +385 44 521 231
Email: ldesk-si@sk.tel.hr
Honlap: <http://www.lda-sisak.hr>
<http://www.ldaonline.org>
Kapcsolattartó: Tatjana Puškarić

A projektet 1998-ban indítottuk azzal a céllal, hogy a megértés, a kommunikáció és az önbizalom megerősítése érdekében hálózatot építsünk a különböző etnikai kisebbségekhez tartozó fiatalok számára, akik öt olyan városban élnek, amelyek alig néhány évvel korábban még háborúban álltak egymással. Mindezt egy éven belül, úgy, hogy a nulláról indulunk. A projekt öt, fiatalokból álló csoportot hozott létre – minden területről egyet -, mely csoportok tükrözték az etnikai és társadalmi csoportok sokféleségét. A csoportokat egy sisaki székhelyű Youth Focal Point kötötte össze, amelynek önálló munkája is volt. A tevékenységek közé tartozott egy közös hírlevél kiadása, képzés, nyári táborok, kulturális események és nemzetközi partnerség.

A szervezők számára a célok teljesítésének lehetősége a helyi körülmények között tudományos fantasztikumnak tűnt. Már maga az indulás is komoly kihívásnak bizonyult...

Öt városból – amelyek alig pár évvel korábban még háborúban álltak egymással – szerettünk volna különböző etnikai közösségekhez tartozó fiatalokat egybegyűjteni, és velük együtt létrehozni egy jobb megértést, kommunikációt és önbizalom-erősítést célzó hálózatot. Mindezt tőlük vártuk, és valóban hittünk abban, hogy a fiatalok felépíthetnek egy ennyire fontos hidat a megosztott közösségek között.

Amikor a projekt elindult, olyan volt, mintha tudományos-fantasztikus filmet néznénk. Rengeteg hivatalos prezentáció és még több hivatalnokkal folytatott tárgyalást követően, végre hozzájutottunk hön áhított csoportunkhoz. Iskolákból hívtunk fiatalokat, akiknek korábban nem volt ifjúsági munkával kapcsolatos élménye – hiszen akkoriban és azokon a helyeken ez nem állt a rendelkezésükre –, és híján voltak a gyakorlati készségeknek és képességeknek is. Ezért a legelső lépéseinkben műhelymunkákat, képzéseket rendeztünk, rengeteg találkozót tartottunk, telefonáltunk nappal, telefonáltunk éjjel... utaztunk, jöttünk-mentünk. Néhány hónap múlva létrehoztuk együttműködési és kommunikációs rendszerünket. Minden helyi ifjúsági csoport kinevezte a saját képviselőjét, aki vezetői szerepet kapott. A kommunikáció így végre sokkal hatékonyabb és sokkal olcsóbb lett. Ahelyett, hogy egy városban 20 emberrel beszéltünk volna, elég volt csak az egyiküket hívni.

Ekkorra a csoportunk már tökéletesen tisztában volt szerepével és missziójával. Műhelymunkákat, vitákat, szolidaritási akciókat, nyári táborokat, képzéseket, kiállításokat, koncerteket szerveztek. Még követni is nehéz volt a számtalan ötletet, de senki nem akart lemondani egyetlen javaslat megvalósításáról sem. A minél nagyobb közönség elérése érdekében egy kis Info-pontot nyitottunk, ahol a fiatalok ingyen használhatták az internetet, új „európai” irodalmat, európai újságokat olvashattak, és tájékozódhattak minden egyes tevékenységről, amit mi vagy más országbeli európai kortársaik rendeztek. Ez az a hely, ahol a projektek egyik legnagyobb sikere – a hírlevél – megjelent. A közös felfogással és szellemben együtt szerkesztett hírlevél, a „Tockica” (pontocska) gyorsan a kommunikáció, a szólásszabadság és az ötletcsera eszközévé vált, ráadásul az egész projektet nyilvánossá tette.

Minél többet dolgoztunk, annál többet tettek az ifjúsági csoportok, és annál kevesebbet dolgoztunk mi – öregek! Igazi csapat voltunk, ahol mindenki tisztelte mások ötleteit, ami persze nem azt jelentette, hogy mindig mindenben egyetérttünk, de a tisztelet és a bizalom valóban működött.

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

Hogy volt ez lehetséges?

A kezdeti szakasz első lépéseit azzal a céllal tettük meg, hogy közelebb kerüljünk a „célcsoportunkhoz”, kommunikáljunk velük, és önbizalmat adjunk nekik. Nem akartunk kemény kérdésekkel kezdeni – mint az etnikai tolerancia, a kisebbségi jogok, az önbizalom-erősítés –, de valahol el kellett kezdenünk! Finomabban szeretnénk volna elérni őket, úgy, hogy a gyakorlatban mutatjuk be, hogyan működnek ezek a kényes ügyek és alternatíváik. Ahelyett, hogy azonnal lelepleztük volna kívánt nagy ívű céljainkat, egy kérdőívvel kezdtünk, amely lefedte a fiatalok összes lehetséges érdeklődési körét és szükségletét. Az eredményekből kiderült, hogy társadalmi és etnikai háttérüktől függetlenül, a fiatalok azonos dolgok iránt érdeklődnek – ami számunkra persze nem volt újdonság, de nagyon jó érvnek bizonyult a későbbi tevékenységek során. A közöttük lévő kiagyalt különbségektől függetlenül mindannyian a szexualitással, a droghasználattal és a droggal való visszaéléssel kapcsolatos felvilágosításra, meg persze több zenére és bulira vágytak. Aztán elmondtuk nekik, mennyire hasonlítanak egymásra, és mindenkinek ugyanazokat a programokat szerveztük meg – amit mind szerettek volna. Ez megmozgatta a kíváncsiságukat, és elkezdett kialakulni bennük a közösségi érzés. Életükben először – ellentétben azzal, amit a felnőttek már annyiszor elmondtak nekik – elkezdtek felismerni, hogy nem is különböznek annyira egymástól. Amíg ezek az események zajlottak, újságokban és a rádióban biztosítottunk nyilvánosságot minden tevékenységnek. Majdnem minden nap nyilvánosságra hoztunk valamit, ami támogatta ügyünket, és súlyt is adott neki. A médiatámogatáson keresztül már azelőtt közös „láthatatlan” csatornát teremtettünk a csoportjaink között, hogy találkoztak volna.

Ezen a ponton már a polgármesterek is felismerték, hogy munkánk komoly, és ingyen biztosítottak helyet a programokhoz. Ez igazán új volt. Hogy ezt a nagyszerű szívességet viszonzzuk, mindent megtettünk, és sikerült is támogatókat találnunk, akik számítógépeket adtak. Ezzel a fontos eszközzel „kimozdított” csoportjaink elkészíthették saját anyagokat, posztereket és szórólapokat, amelyek segítségével összehívhatták kortársaikat. Ebben a fázisban nekünk, segítőknek alig akadt több dolgunk a logisztikai feladatok elvégzésénél: papír- és ragasztószállítmányokat kellett célba juttatnunk. Minden mást a fiatalok végeztek el. Azt nem állítjuk, hogy mind egyformák voltak, hiszen voltak közöttük lusták, csendesek, hangosak, kemények és makacsak. Nagyon fontosnak tartottuk viszont, hogy ne változtassuk meg az egyéniségüket és az identitásukat, hiszen korábban már oly sokszor erre kényszerítette őket a háború és annak következményei. Elmondták nekünk, hányszor árulták már el őket, ezért ebből a szempontból nagyon óvatosak voltunk.

Négy év és rengeteg munka után sok minden megváltozott. Ma már jó hírű ifjúsági vezetők dolgoznak a régióban, akik programokat és képzéseket vezetnek, és másokkal együttműködve vesznek részt egy igazságosabb, toleránsabb társadalom felépítésének napi küzdelmeiben.

Vitatémák

- Fokozott figyelem a csoportra a projekt tervezési szakaszában
- A körülmények felismerése
- Idő és türelem
- A felelősség fokozatos átadása
- A résztvevők érdeklődési köreinek követése
- Változatos megközelítési módok
- Az ügyek több szintű kezelése – polgármesterek és résztvevők
- A közös projekt fontossága
- A kíváncsiság felkeltése

**Európa és a polgári
szerepek története**

**A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban**

**Lehetséges
jövőképek**

Fogalmi kereteink

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések**

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink**

**A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák**

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

Európa és a polgári
szerepek története

A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban

Lehetséges
jövőképek

Fogalmi kereteink

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink

A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák

Valódi ifjúsági kezdeményezések ösztönzése a helyi szinttől az európaiig	Luciole – Manifeste ARA local network
<p>A Luciole a Manifeste ARA szárnyai alatt, a franciaországi Bretagne-ban működő nonprofit szervezet. A Luciole munkájának célja, hogy minden egyénnek, különösen a fiataloknak megadják a lehetőséget, hogy aktív szerepet vállaljanak saját életükben és környezetükben.</p> <p>A Luciole ezt úgy próbálja megvalósítani, hogy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanácsadás és gyakorlati képzés segítségével fenntartja a fiatalokat és ifjúságsegítőket érintő projekteket, és mellettük tartja a helyi szereplőket – kutatásokban és programokban vesz részt a nemformális nevelés és az interkulturális tanulás területén 	<p>Le Bois Grignon 56220 Malansac France Tel: + 33 297 43 41 32 Email: luciole.ara@magos.com vagy michtolacarvane@yahoo.fr www.chez.com/manifesteara/luciole Kapcsolattartó: Denis Morel</p>

Ez az 1999-ben újjá indított ifjúsági kezdeményezés egyre nagyobb számú elkötelezett fiatallal büszkélkedhet, akik kidolgoztak egy projektötletet, és most meg is valósítják. Először helyi szinten, majd Európában. A projekt, a Michto la Caravane, ma már francia, cseh, szlovák, román, olasz és portugál partnerekkel is dolgozik, hogy helyi közösségükben aktív részvétellel ösztönözzék az embereket.

A projekt négy, 19 és 21 év közötti fiatallal indult, akik kapcsolatba léptek a Manifeste ARA hálózatával. Bár ekkor még nem tudtak konkrét ötletekkel előállni, eltökélték, hogy „saját helyet” hozzanak létre, egyértelmű volt... Úgy próbáltam meg velük közösen leszűkíteni az ötleteket, hogy feltártuk milyen önképpel, képességekkel és készségekkel rendelkeznek. Második lépésben arra ösztönöztem őket, hogy fedezzék fel, mit tudnak kezdeni ezekkel a kompetenciákkal.

Így született meg a Michto la Caravane projekt ötlete. 2000 nyarán a csoport utcai művészetek és nevelési tevékenységek alkalmazásával, helyiekkel együttműködve, az együttlét, a közös program kedvéért bejárta Bretagne-t ...

A tevékenységet hónapokig tartó alapos tervezés előzte meg. A fiatalok felkeresték az egyes helyszíneket, hogy helyi kezdeményezéseket vonjanak a projektbe, gyakorlatot szerezzenek a munkamódszerek, a projektmenedzsment területén, és kapcsolatokat hozzanak létre.

Ettől csak még inkább megnőtt a folytatás iránti igényük, és 2001-ben közösen - mert akkor még mindig együtt dolgoztam velük - úgy döntöttünk, hogy nagyobb terepen is megmutatják értékeiket, és kilépnek az európai szintre. 5 hónappal később, rengeteg akta elkészítését és a helyitől az európaiig minden szintet megmozgató, pénzügyi fedezet utáni hajszát követően végre megkapták a kezdéshez szükséges támogatást. Eddig a pontig ez a különböző országokból származó partnerekkel való találkozást jelentette, hogy ezek a partnerek még a Michto la Caravane érkezése előtt helyi szinten mindent előkészítenek. Ez kulcsfontosságú volt abból a szempontból, hogy a Michto la Caravane jelenléte szimpla műsor helyett a kezdeményezések igazi platformja lehessen. A Michto csak terepet biztosít a helyi szintű társas kapcsolat kialakításához és a helyi közösségek önszerveződésének szorgalmazásához. A turné idén nyáron indul.

A Luciole munkájában határozottan tartja magát ahhoz, hogy a tanulók aktív résztvevők is egyben, és tanulási tapasztalataiknak szorosan kapcsolódniuk kell az adott helyzet realitáshoz. Alább Denis mesél kicsit részletesebben arról, hogyan dolgozott a fiataloknak ezzel a csoportjával, és hogy miért döntött a munka mellett.

Ahogy már említettem, ez nem egy „klasszikus” polgári vagy európai polgári szerepekre felkészítő program. Sokkal inkább a cselekvésre koncentrál. A projekt példa arra, hogyan dolgozunk: közvetlenül a valóságban történik a képzés, az adott területen, a projektben részt vevők ötleteinek felhasználásával. Fő célkitűzésünk ezért az egyének, különösen a fiatalok társadalmi hasznosságának, a környezetükben való aktív részvételüknek megerősítése – feltételezve, hogy saját környezetüket saját falujuknak, régiójuknak, országuknak, Európájuknak, világjuknak tartják.

Így amikor elkezdtem dolgozni ezzel a csoporttal, azt kísérletként először helyi szinten terveztük meg, de szem előtt tartottuk a lehetséges európai perspektívát is.

A cselekvés-alapú megközelítésen keresztül a projektmenedzsment, az adminisztratív készségek, az interkulturális tanulás minden dimenzióján dolgoztunk, ezzel fejlesztve kompetenciájukat és társadalmi attitűdjüket. Ez magában foglalja a velük mint egyénekként és mint csoporttal való munkát, mindezt informális módon.

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

**Európa és a polgári
szerepek története**

**A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban**

**Lehetséges
jövőképek**

Fogalmi kereteink

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések**

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink**

**A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák**

A fiatalok helyi szinten kezdték kialakítani a projektet. Ez támogatja azt a folyamatot, amelynek során fejlesztjük a fiatalok készségeit és képességeit, és ezek alkalmazására úgy sarkalljuk őket, hogy vágyat ébresztünk fel bennük a lakókörnyezetükben való aktív szerepvállalásra és arra, hogy másokban is megerősítsék az általuk vallott értékeket, azaz azt, ahogyan az emberek közötti kapcsolatokat látják. Ez azt jelenti, hogy osszák meg másokkal éleztsemleletüket, szorgalmazzák azt, és érveljenek mellette. Ez a polgári szerepekre való felkészítés folyamata!

Ifjúságsegítőik számára elvontabb képzést is szervezhetünk ebben a témában, de ha azt nem kapcsoljuk össze azoknak a fiataloknak az életével, akikkel a segítők együtt dolgoznak, akkor a tanulási folyamat bizonyos szempontból mesterséges marad. Amint belépünk a fiatalok valós élethelyzeteibe, egy új idődimenzió tárul fel előttünk! Nem lehet szó egyhetes képzésről, mert rengeteg különféle szemponton is dolgoznunk kell, hogy a képességek felhasználásához elengedhetetlen önbizalmat is megerősítsük a fiatalokban, hogy végül teljesen egyedül szárnyalhassanak! Az ilyen jellegű munka hónapokig tart, és a fiatalokkal együtt zajlik.

Egy dolog azonban biztos: nem beszélhetünk a fiatalok polgári szerepeiről addig, amíg egyszerűen csak behívjuk őket az ifjúságsegítő vagy a képző projektjébe! Itt időre és türelemre van szükség. Ennek pozitív oldala, hogy amikor fiatalokat, önkénteseket képzünk, azzal egy időben másokat is alakítunk: a fiatalokkal kapcsolatban álló helyi szociális szereplőket, más önkénteseket és az ő szervezeteiket is. A cselekvésnek ez a megközelítése sokakat érint!

Végeredmények

Úgy vélem, ha megadjuk az embereknek a lehetőséget, hogy beleszóljanak ebbe a fajta munkába, és elérjenek valamit a maguk, a közösségeik és a saját kezdeményezésük számára, akkor újra és újra érezni akarják az ízét. Ez történt 2000 után a Michtoval is. Most, 2002 nyarán Franciaországban ötven, 18 és 30 év közötti fiatal felnőtt már hónapok óta e folyamat része, akik hamarosan csatlakozni is fognak ehhez a karavánhoz.

Vitatémák

- Egy rugalmas és személyes gyakorlat lehetővé tétele
- A folyamat harmonizálása a kívánt tanulási eredményekkel
- Közös munka a kényszerítés helyett
- Természetes fejlődés – rugalmasság
- Idő biztosítása az előmenetelhez
- Sok apró lépéssel lehet nagy távolságokat megtenni

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

Európa és a polgári
szerepek története

A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban

Lehetséges
jövőképek

Fogalmi kereteink

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink

A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák

Integrált Európa? – a fiatalok szemével

OBESSU (Organizing Bureau of
European School Student Unions)

Az OBESSU európai platformot biztosít nemzeti iskolák diákszervezetei számára. 1975-ben Dublinban alapították, jelenleg 20 országban 24 tagszervezettel működik, de további 10 országban vannak kapcsolattartó és megfigyelő szervezeteik. Az OBESSU képviseleti munkát lát el a diákok számára, tagjainak szemináriumokat rendez, ahol tapasztalatot cserélhetnek, és európai szinten közös irányelveket dolgozhatnak ki az (iskolai) oktatás kapcsán. Az alábbi projektet két partnerrel – a német Friedrich Ebert Stiftung (FES) alapítvánnyal és a német szövetségi iskolai diákszervezettel, a Bundeschülerinnenvertretunggal (BSV) együttműködve valósították meg.

Westermarkt 2 5th floor
1016 DK Amsterdam
The Netherlands
Tel.: + 31 20 623 4713
Fax: + 31 20 625 5814
E-mail: bessu@obessu.org
Honlap: www.obessu.org
Kapcsolattartó: Sinziana Radu

Az egyhetes, a migrációról és az iskoláztatásról szóló szemináriumot 2001 júliusában Berlinben rendezték meg.

Összesen harminc, 16 és 24 év közötti résztvevő volt jelen a szemináriumon. Számunkra az volt a fontos, hogy a résztvevők EU tagállamokból és más európai országokból is jöjjenek. A migrációról folytatott eszmecsere célja az volt, hogy észrevegyük, milyen problémákat okoz a migráció az EU tagországokban és az unióon kívül. Emellett lényegesnek tartottuk azt, hogy minden résztvevő iskolai diákszervezeti háttérrel rendelkezzen.

A nemzetközi workshop célja az volt, hogy lássuk, milyen migrációs tendenciák tapasztalhatók jelenleg Európában, és milyen hatással vannak ezek az iskolai oktatásra és a tanulási folyamatra. Az európai integrációt mint folyamatot vitattuk meg; olyasmiről, amit mi, tanulók is szeretnénk, és ha igen, hogyan történjék, és milyennek szeretnénk. Szerettük volna megtudni, milyen szerepet játszanak a diákok és a diákszervezetek az integrációs folyamatban. Szerettük volna megtudni, mi rejlik az olyan kifejezések mögött, mint „az európai gondolat”, „az európai kultúra” és „az Európa erőd”, és mit jelentenek ezek a számunkra. Feltettük a kérdést, mit jelent számunkra az európai kultúra vagy identitás? Ez vajon földrajzi fogalom? Vagy történelmi elképzelés? Honnan származik? Hogyan határozhatjuk meg, mi a közös bennünk? Hogyan viszonyul Európa a fiatalokhoz?

Azt is megvizsgáltuk, hogyan hatott a migráció Berlinre – ahol a találkozóra sor került. Beszéltünk a rasszizmusról és az idegengyűlöletről, mely jelenségeket az iskolákban és a politikában gyakran kapcsolják össze a migrációval. Számunkra a migráció azért kapcsolódik össze a polgári szerepekkel, mert a bevándorlók nem rendelkeznek ugyanazzal a jogokkal, mint az adott ország állampolgárai. Ugyanakkor a bevándorlóknak is ugyanazokat a törvényeket kell betartaniuk, ugyanazokat az adókat kell fizetniük, és számos egyéb módon kell igazodniuk a lakóhelyül választott országhoz. A migráció nemcsak a bevándorló életét változtatja meg, hanem azokét is, akik a jövőben az osztálytársai lesznek, akiknek megvan a lehetőségük, hogy más háttérű osztálytársaiktól tanuljanak.

Olyan részvétel-alapú módszereket alkalmaztunk, mint a plenáris vita, a munkacsoportok, a színházi műhelymunka, a szakértői hozzájárulás és beszélgetés, a tapasztalatcsere azok között a résztvevők között, akik jelentést készítettek országuk helyzetéről és az ott végzett munkáról. A szakértőket nemcsak szakmai tudásuk alapján választottuk ki, hanem előadásmódjuk és a hallgatóságot bevonó stílusuk miatt is. A munkacsoportok a program minden egyes szakaszában változtak, és minden alkalommal a résztvevők egyike elnökölt, és számolt be a végzett munkáról. A munkacsoportok egy része számára a team nem készített elő adott témát. Ezeknek a csoportoknak meg kellett várniuk az első beszélgetések eredményét, és a résztvevők döntötték el, mi legyen az a téma, amit meg szeretnének beszélni.

Az OBESSU munkájában az aktív részvételre és az európai polgári szerepek gyakorlásának elősegítésére helyezi a hangsúlyt.

Az OBESSU azért dolgozik, hogy a diákokat aktív európai polgárokká tegye. Minden egyes szemináriumon kiemeljük az ebben a témában folytatott európai együttműködés különleges értékét. Elmagyarázzuk az európai intézmények működését, valamint az Európai Bizottság és az Európa Tanács legfontosabb dokumentumait. Napi munkánkban arra törekszünk, hogy hatást gyakoroljunk ezekre az intézményekre, és a diákok hangja európai szinten is hallható legyen.

Szinte minden munkánk arra az elképzelésre épül, hogy az aktív részvétel az iskolában aktív polgárokká teszi a tanulókat, és azt szeretnénk, ha minden tanuló azzá válna, vagy még inkább azt, hogy a tanulók képesek legyenek az aktív szerepvállalásra, és reméljük, elég jól ösztönözzük őket ahhoz, hogy ezt tegyék. Az aktív részvétel nemcsak egy konferencia programjának gazdagítására alkalmas, és nemcsak az egyén tanulási folyamata szempontjából igen hasznos, hanem része az „aktív polgár”-nak nevezett elképzelésnek is. A módszertannak fontos része, hogy a résztvevők érezzék, részvételük egyszerre kívánatos, hasznos és szükséges is. A fő szempontok egyike, hogy ez jobban függ a módszerektől, mint a tartalomtól, és egy olyan projektben, ami ezzel a témával foglalkozik, kulcsfontosságú a részvétel-alapú módszerek alkalmazása.

Természetesen az aktív polgári szerep nem pusztán azt feltételezi, hogy az ember ismeri az európai intézményeket és döntéshozatali mechanizmusukat. Éppen ellenkezőleg: számunkra az iskolai demokrácia a demokratikus polgári magatartás fejlődésének egyik létfontosságú eleme. A demokrácia nem elméleti tantárgy: azt már nagyon fiatal korban gyakorolni kell. Mivel a fiataloknak még nincs szavazati joga az igazi – országos, regionális/területi vagy helyi – választásokon, az iskolában kell tanulniuk ezekről a jogokról. Az iskola rendszerint az első állami intézmény, amivel az életük során találkoznak, és ha azt tanulják meg, hogy hozzájárulásukra szükség van, és részvételüket örömmel fogadják, akkor később is aktív szerepet vállalnak majd a társadalomban. Ezért az OBESSU segít a diák-struktúrák felépítésében azokban az iskolákban, ahol ezek a struktúrák még nem léteznek, és támogatja tagjait a diákjogok érvényesítését és az iskolai demokrácia kiterjesztését célzó küzdelmükben.

Ami az európai polgári szerepekre való felkészítés témáját illeti, az OBESSU és tagjai azon dolgoznak, hogy minden diáknak legyen lehetősége arra, hogy az iskolai évek alatt legalább egyszer külföldre menjen egy hosszú vagy rövid távú cserére. Az Európához tartozás érzése és az európai identitás cseréken és idegen nyelvek elsajátításán keresztül alakul ki. Azt szeretnénk, ha Európa meghatározó részét képezné a társadalomhoz, a történelemhez, a filozófiához stb. kapcsolódó tárgyakkal. Munkánk során, amelyet tagszervezeteinkkel és az ő tagjaikkal közösen végzünk, arra törekszünk, hogy megmutassuk, Európa több, mint az európai intézmények, egy közös valuta az EU tagországok között, és egy közös EU piac. Európa az életünk számos területén jelen van, és fontos szerepet játszik a jövőnkben.

Vitatémák

- A demokrácia nem tanítható – azt tanulni/gyakorolni kell
- Milyen tanulási környezet segít „megtanulni a demokráciát”?
- Hogyan válasszuk ki a résztvevőket – milyen tényezőket kell számításba vennünk?
- Már létező struktúrákkal való munka
- Egyensúlyt teremteni az ismeretek, a megértés, valamint a cselekvés és az elképzelések, vélemények kialakítása között

**Európa és a polgári
szerepek története**

**A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban**

**Lehetséges
jövőképek**

Fogalmi kereteink

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések**

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink**

**A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák**

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

Európa és a polgári
szerepek története

A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban

Lehetséges
jövőképek

Fogalmi kereteink

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink

A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák

Nyári focisuli	Open Fun Football Schools
<p>Az Open Fun Football Schools a korábban jugoszláviai Macedóniában kezdte meg működését 2000-ben. A Dán Labdarúgó Szövetség támogatta focisulik célja a sportot mint részvétel-alapú szórakoztató tevékenységet eszközként használni az etnikai és szociális akadályok leküzdéséhez, és egy jobb és demokratikusabb társadalom felépítéséhez. 1998-as Bosznia-Hercegovinai létrejötté óta a szervezet Macedóniára, Szerbiára, Montenegróra és Koszovóra is kiterjesztette a tevékenységét. A szervezet több szinten működik, számos különféle tevékenység alkalmazásával dolgozik gyerekekkel, fiatalokkal, tanárokkal és ifjúságsegítőikkel. A mai napig több mint 40 000 személy vett már részt a tevékenységeikben vagy képzéseiken.</p>	<p>http://www.openfunfootballschoools.org.mk/</p> <p>http://www.play-the-game.org/speeches/culture/football_schools.html</p> <p>http://www.uefa.com/uefa/News/Kind=524288/newsId=11058.html</p>

A nyári focisulik fontos részét képezik a szervezet munkájának. A focisuli azonban csak egy eleme egy átfogó programnak, amely arra hivatott, hogy a nemzetiségek közötti kapcsolatok igen sajátos összefüggésében győzzék le a háborút követő társadalmi feszültségeket a régióban. A szervezők alább tárják fel, stratégiájuk hogyan kezeli a helyi viszonyokat.

Az a társadalmi környezet, amelyben a nyitott focisulik működnek, nem igazán nyitott az együttműködésre. Például, kevés olyan iskola vagy oktatási intézmény létezik, amelyek nemzetiségek közötti megközelítéssel dolgoznak. Hasonlóképpen rengeteg intézmény van a politikai pártoktól kezdve a sportklubokig, amelyek nemzetiségi törésvonalak mentén oszlanak meg. A régióban sok fiatal úgy nő fel, hogy nem ismeri a szomszédait. Ha nem biztosítunk lehetőségeket az etnikai választóvonalak átlépésére, akkor ez további problémákat szül majd a jövőben.

Az Open Fun Football Schools munkájában központi szerepet játszik e helyzet korlátainak és akadályainak megkérdőjelezése. A következőképpen látjuk a programunkat:

- eszköz a különböző nemzetiséghez tartozó tanárok, vezetők, edzők és gyerekek közös játékra ösztönzéséhez, így áthidalva a jelenlegi megosztottságot és megerősítve a társadalmi kohéziót;
- demokratikus pedagógiai elveket szorgalmazó projekt, amely a szövetség érzését, az együttműködés és a kölcsönös megértés élményét, valamint a sport mindenkit befogadó alapelveinek megtapasztalását nyújtja a gyermekek számára;
- a projektünkben részt vevő több száz képzett általános iskolai tanár és a labdarúgóklubok edzői képességeinek fejlesztése.

A 2001-es szezonban az Open Fun Football Schools tevékenységeit olyan regionális stratégia szerint valósítottunk meg, amelynek célja a határokon (nemzetek között) és entitásokon átívelő (az egy országon belül egymással rendszerint szemben álló lakossági csoportok közötti) együttműködés megteremtése volt. Ezért volt fontos, hogy mind a 10 szemináriumon azonos számban legyenek jelen a Bosznia-Hercegovinából, Macedóniából, Szerbiából és Montenegróból származó oktatók, vezetők és edzők, és a szemináriumok is egyenlő számban kerüljenek megrendezésre az egyes, a projektbe bevont országokban. Hasonlóképpen, 2001-ben mind a 45 Open Fun Football Schools a testvérvárosi elv szerint működött, ahol a minimum két önkormányzati területről származó – egymással ellentétes kapcsolatban álló – lakossági csoport labdarúgóklubjai, vezetői és edzői közösen rendezték meg az Open Fun Football Schoolt.

Itt fontosnak találjuk kiemelni, hogy Macedóniában 4 regionális szemináriumot tartottunk a fenti országok oktatói, vezetői és edzői számára, valamint 14 focisulit sikerült megrendeznünk a háború/krízis idején. Minden focisuli szociális és multi-etnikus elveink szerint valósult meg, bár nem volt mindig könnyű elég macedón és albán gyereket összetoboroznunk ugyanazokra a tevékenységekre. A testvérvárosi megközelítést tökéletesen tudtuk adaptálni Bosznia-Hercegovinára és Montenegróra.

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

A nyári focisulik egyhetes programok 8-14 éves gyerekek számára. Azzal, hogy a gyermekeket nemzetiségi csoportjuktól, szociális háttérüktől és képességeiktől függetlenül vontuk be a programba, az volt a célunk, hogy csökkentsük a társadalmi megosztottságot.

A gyerekek nemüktől, tehetségüktől és bármilyen más különbségtől függetlenül ugyanabban a csapatban játszanak. A lényeg, hogy a részvétel mindenki számára szórakoztató legyen. A játékokat és a gyakorlatokat úgy állítottuk össze, hogy mindenkinek újra és újra sikerélményben lehessen része. A hét során a résztvevők végig a foci bűvöletében élnek. A program azonban nem arról szól, hogy segítsük a tehetséges játékosokat, hanem arról, hogy életre szóló, örömteli élményt nyújtsunk a résztvevők számára. A labdajátékok és a játékra épülő sport alkalmazásának célja a focisuli során az, hogy fizikai és lelki értelemben is megmozgassa az embereket, és átlendítse őket azokon a láthatatlan frontvonalakon, amelyek a mai napig megosztják az országot.

Ezzel a sporttevékenységgel az a célunk, hogy olyan lakossági csoportokból hozzunk össze embereket, amelyek között igen ellenséges a viszony, és velük együtt olyan helyet teremtsünk, ahol találkozhatnak, beszélgethetnek, és jól érezhetik magukat. Célunk, hogy ezzel megerősítsük a menekültek és a kisebbségek önbizalmát, és elősegítsük integrációjukat.

Vitatémák

- Hogyan hozunk össze olyan embereket, akik rendszerint egyáltalán nem kommunikálnak egymással?
- Hogyan szüntethetjük meg a közöttük lévő akadályokat?
- Egyszerre több szintű munka
- A résztvevők kiválogatása
- A közösségi érzés megteremtése ott, ahol hatalmas különbségek vannak
- A szórakozás komoly tanulási eszközként való alkalmazása
- A kérdésekre először nem kognitív úton térünk rá
- Hogyan hozhatunk létre nem versenyszellemű és egyenlőséget szem előtt tartó hangulatot?

**Európa és a polgári
szerepek története**

**A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban**

**Lehetséges
jövőképek**

Fogalmi kereteink

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések**

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink**

**A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák**

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

Európa és a polgári
szerepek története

A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban

Lehetséges
jövőképek

Fogalmi kereteink

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink

A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák

Filozófiai tanulmányok

A Központ az ismeretek és az ember – azaz az ember és a dolgok – közötti kapcsolat pragmatikus és tudományos jellegű tanulmányozását szorgalmazza. Az itt dolgozó tudományos szakemberek csoportja az egyetem karain jelentkező kutatási témákban segít. Egy működő kutatási program mellett a Központ a bölcsészettudományi és filozófiai fokozatok programjának is otthont ad a Philosophical Studies of Knowledge and Human Interests (A Tudás és Érdeklődés Filozófiai Tanulmányainak Központja – a ford.) keretein belül. Az innovatív, projekt-alapú oktatás és tanulás során a hallgatókat arra ösztönzik, hogy aktív szerepet vállaljanak az őket körülvevő világban, és meg is értsék azt: a társadalmat, annak társadalmi-történelmi alapjait, intézményeit és szervezeteit.

The Centre for Knowledge Science and Society

University of Newcastle
Herschel Building
Newcastle upon Tyne
NE1 7RU
England
Tel: +44 191 222 7302
Fax: +44 191 222 7361
<http://www.phil.ncl.ac.uk/>
Kapcsolattartó: Milan Jaros professzor

Hannah Perkins hallgató utolsó egyetemi évét arra használta fel, hogy feltárja az igazság és a tudás eszméit, és azok kapcsolatát az idővel. Fogalmi értelmezését az oktatás területére alkalmazta, és olyan kérdéseket tett fel, mint például „Hogyan mutathatja be egy tanár az igazságot?“, „Hogyan taníthatók meg a fiatalok a gondolkodásra?“ és „Miért oktatunk egyáltalán?“. Hannah tanulási folyamata és annak eredményei jól illusztrálják a The Centre for Knowledge Science and Society tanításaiba és kutatásaiba épített polgári szereppel kapcsolatos szellemiséget.

Míg a projektjén dolgozott, Hannah kialakította saját elképzeléseit és gondolkodásmódját. Alább arról számol be, hogyan segítette ebben az egyetemi kurzus felépítése és a tanulási folyamat.

Amikor iskolás voltam, nem nagyon kérdőjeleztem meg a dolgokat. Ez a kurzus azonban megváltoztatott. Most már sokkal jobban tudok olvasni a sorok között, és olyan dolgokra jövök rá, amikre korábban nem is gondoltam.

Ez a kurzus komoly segítséget nyújt abban, hogy az ember megtalálja azt a helyet, ahol szívesen időzik. Minden szempontból ez volt életem eddigi legszabadabb kurzusa. Azt csinálhattam, amit szerettem volna, elmélyedhettem bármiben, vizsgálhattam bármit, ami érdekelt. Ha az ember ekkora fába vágja a fejszóját, muszáj, hogy igazán érdekelje a dolog. Ez segített felismerni, hogy a tanítás foglalkoztat a leginkább. A kurzus megadta számomra a szabadságot, hogy az legyen, ami lenni szeretnék. Vannak, akik ezt nehéznek tartják, de ennek rengeteg haszna van. A munkámról folytatott személyes beszélgetések rengeteg ihletet adtak, és nagyszerű volt, hogy a konzulensem rájött, mi érdekelhet engem igazán, és segített, hogy arra összpontosítsak. Ez az elején elég ijesztő volt, de azt hiszem a tavalyi projekt felkészített erre.

Sokkal összeszedettebb vagyok, annyi ötleten és gondolkodáson vagyok már túl. Na meg az egyik legrendszerettebb embernek is kell lennem, az biztos, hiszen hónapokra előre be vagyok táblázva ezekkel a nagy projektekkel és határidőkkel. Ráadásul sok barátom is említette már, hogy nagyon racionális vagyok: látom a dolgok másik oldalát, és nagyon világosan gondolkodom. Ez is ennek a kurzusnak köszönhető. Szerintem ezek mind olyan képességek, amikkel nem árt, ha rendelkezek, és még a tanításban is segíteni fognak.

A fő kérdések, amelyekkel ebben a tanulmányban foglalkozom, a következők: Lehetséges-e időtlen tudással rendelkezni? Következésképpen, hogyan mutathatja be egy tanár az igazságot (a jövőben mikor nem tekintik ezt az igazságot igazságnak)? E kérdések megválaszolására olyan kortárs gondolkodóktól merítettem elképzeléseket, mint Michel Foucault, akit az a kérdés foglalkoztat, hogyan változik a tudás az idők során. Ez olyan kérdések feltevésére indított, hogy például miért oktatjuk az embereket? Talán azért, hogy autonóm egyénekké váljanak, és eredeti dolgokat valósítsanak meg? Vagy az oktatás a társadalmi ellenőrzés eszköze?

Bizonyos szempontból elég pesszimista véleményem van. De úgy vélem, ha ez a kérdés felmerül bennem, az modern tanárrá tehet. Azt hiszem, a gyerekeknek tudniuk kellene, hogyan kérdezzenek és gondolkozzanak kritikusan.

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

A filozófiai tanulmányok diplomát adó programja projekt-alapú módszereit az aktív részvétel eszközeként alkalmazza, így téve képessé a hallgatókat arra, hogy felelősséget vállaljanak magukért és tanulási folyamatukért, valamint, hogy további készségeket alakítsanak ki magukban ahhoz, hogy aktív polgárrá váljanak.

A fent említett diplomát adó programunk arról szól, hogyan gondolkodjunk: hogyan rendszerezzük a mindennapi életünk során ránk zúduló információtömeget, és hogyan teremtünk ésszerű alapot személyes identitásunknak. Ezt úgy valósítjuk meg, hogy feltárjuk az emberi elme leglátványosabb eredményeit. Az ilyen tudás nem a tudományos diszciplínák elszigeteltségében, hanem kulturális gyakorlaton keresztül tanulmányozható. Erős projekt-elemekkel kombinálva ennek a megközelítésnek az a célja, hogy a hallgatók valós élethelyzetekben tanulják meg elválasztani az ismeretet a vélemény-től, és jobb kommunikációs képességekre tegyenek szert.

Tanulmányaik három éve alatt a hallgatóknak fokozatosan egyre több szabadságot adunk, és egyre több felelősséget ruházunk át rájuk. Az utolsó évben egy komoly projekten dolgoznak, ami képessé teszi őket arra, hogy fogalmi értelmezéseik egységes egészet alkossanak meggyőződésekkel és egy valós élethelyzettel, valós kontextussal. Ez a képesség kulcsfontosságú az aktív polgári szerepekhez. Az egyéni projekteken alapuló tanulási folyamat aktív jellege fejleszti azt a képességet, hogy a hallgató a saját erejére támaszkodjon, és rendszerezze életét. Míg maga a kurzus olyan általános készségeket fejleszt, mint a világos és racionális gondolkodás, az információ feldolgozása és az összefüggések felfedezése, addig a projekt munka ösztönzi az eredetiséget és a találékonyságot, amely képessé teszi a hallgatókat a konzulens értelmezésének vagy véleményének korlátait meghaladva dolgozni. Hasonlóképpen, a hatalmi és az intézményi szerkezetek ismerete, amelyre a hallgatók a kurzus során tesznek szert, a projektmunka alkalmazásán keresztül mélyül és válik személyessé.

A projekt-alapú munka lehetővé teszi a konzulensek számára, hogy az adott hallgatókra, egyéni igényeikre és érdeklődési köreikre figyeljenek, reagáljanak ezekre és arra a kontextusra, amelyben a hallgatók dolgoznak. Az ilyen jellegű munka nemcsak a tanulmányok témaköreit illetően, hanem az alkalmazott munkastílusokban is lehetővé teszi a rugalmasságot. Fontos, hogy bár a munka nagy része az egyén szintjén zajlik, a hallgatókat arra bátorítjuk, hogy a szemináriumi csoportban informális stílusban, de hivatalos prezentáció formájában mutassák be ötleteiket másoknak, hiszen így fejleszthetik gondolataik átadásának képességét.

Vitatémák

- Hogyan segíthetjük a „kérdéskérdést” formális és nemformális tanulási környezetekben?
- Hogyan bátoríthatjuk a fiatalokat arra, hogy megkérdőjelezzék a környezetüket és a kapott információkat?
- A felelősségérzet fokozatos kialakítása
- Rugalmas munkamódszerek és az érintetteknek adott válaszok
- Megadni az embereknek azt az önbizalmat, amelyen keresztül felvállalják a felelősséget, és döntéseket hoznak
- Az ötletek kifejezése és kidolgozása
- Hogyan segíthetjük az embereket abban, hogy egy átfogóbb, nagyobb szélességű képhez kapcsolják cselekedeteiket?
- Egyensúlyteremtés az információk vagy ismeretek és a képességek, készségek között
- Tudáson és gondolkodáson alapuló értékrend kialakítása

**Európa és a polgári
szerepek története**

**A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban**

**Lehetséges
jövőképek**

Fogalmi kereteink

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések**

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink**

**A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák**

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

Európa és a polgári
szerepek története

A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban

Lehetséges
jövőképek

Fogalmi kereteink

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink

A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák

Európai Csereklub	Francas + Nancy
<p>A Francas + Nancy egy olyan ifjúsági és közösségi képzési egyesület, melynek székhelye Nancy egy kevésbé vonzó pontján található. Az egyesület szabadidős és tanulási támogatást kínál, emellett partnere egy jelentős nemzeti szervezetnek is. Hét munkatárssal és tucatnyi elkötelezett önkéntessel dolgozik. A csereklub a Rencontres Franco-Roumaines-nel, egy kis önkéntes szervezettel dolgozott együtt, amely elősegíti a Franciaország és Románia, valamint a romániai Galatiban működő néhány iskola közötti együttműködést.</p>	<p>11, rue Laurent Bonnevey 54 100 Nancy France Tel: +33 3 83 96 15 80 Fax: +33 3 83 98 69 14</p>

Az Európai Csereklub az 1997-ben kezdődő csereprojektekből és együttműködésből nőtte ki magát. Eddig három csere rengeteg különféle tevékenységgel valósult meg, amelyekben a Nancyben és Galatiban élő közösségek vettek részt. Ezek a projektek a képzés animátorainak* is lehetőségeket jelentettek. A munka célja, hogy lehetőséget teremtsenek a hátrányos helyzetű fiatalok számára ahhoz, hogy kulturális tevékenységekben vegyenek részt, és megismerjék az európai dimenziót.

Bár az európai polgári szerepekre való felkészítés csak néha-néha tűnik fel egyértelműen az Európai Csereklub tevékenységeiben, mégis folyamatosan jelen van a szervezet céljaiban és gyakorlatában, még ott is, ahol ez nem külön kiemelt cél.

Amint a projekt alakot öltött, számos olyan irányt vett, amely a kezdetekkor még nem volt érzékelhető. Ezt a legjobban úgy tudjuk megértetni az olvasóval, ha bemutatjuk, milyen folyamatok zajlottak le.

Az együttműködés ötlete egy egyszerű beszélgetés során merült fel, még hozzá akkor, amikor a Francas + Nancy fejleszténi kívánta interkulturális munkáját, egy galati-i iskola pedig létrehozott egy francia klubot, és kereste a lehetőséget, hogy francia nyelvtudásukat és kulturális ismereteiket tovább bővíthessék. A fiatalok között levelezés kezdődött. A csere ötlete úgy merült fel, hogy a fiatalok egyre jobban szerettek volna találkozni levelezőtársaikkal.

A csere első fordulója a pénzügyi támogatás megszerzésének korlátai miatt Romániában kapott helyet. Ennek ellenére még mindig lehetséges volt, hogy a következő évre megszervezhessük a viszontlátogatást.

Az első látogatás tervei magukban foglalták az egymás országával kapcsolatos ismeretek megszerzését – beleértve a történelmet, a kultúrát és a társadalmi realitásokat. Ez Franciaországban mindössze annyit jelentett, hogy a családoknak túl kellett jutniuk azokon az aggodalmakon, miszerint egy olyan országba küldik gyermekeiket, amelyet többé-kevésbé Jugoszláviával, azaz egy háborús országgal kevertek össze, itt tehát csak tájékoztatásra volt szükség. Ez után a látogatás után, ami együtt töltött időt jelentett a vendéglátó családokkal és a cserepartnerekkel vidéken és a tengerparton, a francia fiatalok kiállítását és a tapasztalataikról beszámoló naplót készítették. Ekkor hozták létre az Európai Csereklubot, melynek célja az európai polgári szerepek aktív fejlesztése volt jövőbeli cserék és nevelési programok segítségével. A szervezet az első cserelátogatás tapasztalataira alapozva döntött a jövőről.

A francia csoport érdeklődési körének megfelelően és végső soron a projekt támogatóinak igényeit szem előtt tartva, az 1999-es csere témája világos, tevékenységei pedig sokkal jobban szerkesztettek voltak. Mivel tapasztalt szakemberekkel dolgoztak, a fiataloknak lehetőségük volt egy sor médiatechnikát is elsajátítani, és egy izgalmas időszak alatt a gyakorlatba is átültetni ezt a tudást, amikor egyszerre két országban dolgoztak, és együtt ingáztak Franciaország és Románia között. Sok energiát fektettek abba, hogy ezeket a projekteket a helyi közösségekhez kapcsolják. Ebben a projektek ideje alatt sokat segítettek a vendéglátó családok, a látogatásokat követően pedig a Nancyben rendezett média-prezentáció és kiállítás is. A román közösségben a segítőkét képző, egy hónapig tartó kiegészítő-programban, amely francia és román önkéntesek segítségével valósult meg, 120 gyerek és fiatal vett részt. Az igen szűkös finanszírozás ellenére a projekt helyi forrásokat, azaz a résztvevők és családjaik támogatását használta, és a társadalmi vitákba is bevonta őket.

A cserék maguk számos szempontból vizsgálták az európai polgári szerepekkel kapcsolatos témaköröket:

- Az európai és a nemzeti intézmények megismerése
- A fiatalok aktív részvétele ezen a felfedező úton a média használatán keresztül
- A felfedezések bemutatása a saját közösségeik számára
- A környezetük bevonása a projekt előkészítésébe és megvalósításába
- Európa földrajzának megismerése földi közlekedési eszközök igénybevételének segítségével

* az „animátor” franciául egy külön szakmát jelöl; az animátor gyerekekkel és fiatalokkal dolgozik, szabadidős és/vagy oktatási tevékenységeket szervez, beleértve olyan területeket is, mint a sport vagy az iparművészet. Az animátor angol megfelelője leggyakrabban „youth worker”, azaz ifjúságsegítő.

A látszat csal...

Az összességében elkönyvelt siker ellenére a csereprogramnak komoly akadályokat is le kellett küzdenie, ami az egyik szervezettel való együttműködés lezárásához vezetett. Egy ilyen – alább részletezett – probléma a cseretevékenység motivációját, azaz a csere célkitűzéseit érintő véleménykülönbség volt. Ha ezt jobban feltárjuk, jobban megérthetjük azokat a fontos tényezőket, amelyeket nem téveszthetünk szem elől egy projekt tervezésekor.

A Francas + Nancy részéről a csere egyik fontos célja az volt, hogy a részvételi lehetőséget nyitva hagyjuk, és hogy a pénzügyi lehetőségek ne képezzék a válogatás alapját. A polgári szerep-értelmezési megközelítésünk miatt a fiatalok aktív bevonását egy pedagógiai szemléletű csere kidolgozásába szintén kulcsfontosságúnak tartottuk. Az egyik román partner számára ezek a célok elsikkadtak azon törekvése mellett, hogy Nyugat-Európába utazhasson. Ezt a motivációt felerősítette a társadalmi-politikai helyzet és az, hogy az elmúlt években a románok számára az utazás igen nehezen megvalósítható álm volt. Ezért ez a partner a Francas + Nancy céljait inkább az utazást lehetővé tevő feltételként kezelte, és nem az alapértékek megvalósulását látta bennük. Ez a résztvevők válogatásának és a munka megközelítésének ellentmondásaihoz vezetett, és végül teljesen aláásta a partnerség sikerét.

2000-ben, a Francas + Nancyben szervezeti átalakítást hajtottunk végre, amely 2002-ben zárult le. Ez alatt az időszak alatt több civil szervezettel, intézménnyel és a környék fiataljaival együttműködve interaktív kiállítást szerveztünk az euróról és Európáról. Ez lehetővé tette a szervezet számára, hogy folytassa a környezet kinyitását Európa felé. 2002 őszén az Európai Csereklub újraindította tevékenységeit, és új perspektívákat vázolt fel.

Vitatémák

- Támogatják-e az ötletedet a résztvevők csoportjának szükségletei vagy érdeklődése? Ez az érdeklődés többet jelent-e személyes érdeknél?
- Ha hagyjuk, hogy a dolgok a résztvevők érdeklődési köreinek megfelelően alakuljanak, az növeli a siker esélyét. Gondolkodj el azon, hogy a fő tevékenységek hogyan tehetik lehetővé a nagyobb és összetettebb projektek bevezetését.
- Gondolkodj el azon, mi korlátozhatja a projekted fejlődését! Mekkora szerepet játszhatnak a külső tényezők? Képes vagy-e kitalálni amellet, ami fontos a projektedben? Ha nem, érdemes-e folytatni?
- Hogyan juthatsz hozzá ahhoz, amire szükséged van, és hogyan tudsz együtt dolgozni emberekkel, akik ott vannak, ahol, ahelyett hogy ott lennének, ahol neked megfelelőbb lenne?
- Gondolkodj el rajta, hogyan tudod biztosítani, hogy a projekted a tanultak szerint, valamint a résztvevők igényei és érdeklődése szerint alakuljon!
- A partnerek megválasztása: egyetértenek a céljaiddal és osztják a felfogásodat? Számít ez?

**Európa és a polgári
szerepek története**

**A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban**

**Lehetséges
jövőképek**

Fogalmi kereteink

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések**

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink**

**A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák**

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

Európa és a polgári
szerepek története

A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban

Lehetséges
jövőképek

Fogalmi kereteink

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink

A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák

Ifjúsági cselekvést erősítő projekt

Az 1992-ben alapított Sunflower – Centre For Grassroots Relief Work, egy horvát civil, nonprofit egyesület, mely a háború által sújtott közösségek pszichológiai szükségleteire adott sürgősségi válasz volt. A Sunflowernek Horvátország 6 régiójában, Zágráb, Varazdin, Pula, Knin, Topusko és Petrinja városokban futnak programjai.

A Sunflower a demokrácia építése, a polgárok részvétele és megerősítése, a közösség fejlesztése, az önkéntesség és az önzetlenség, a megosztott felelősségvállalás, az egyenlő esély területein, valamint a nemi, vallási vagy nemzetiségi különbségektől független elfogadás területén végez elkötelezett munkát. Ezeket a célokat számos különféle szociális projekten keresztül kívánja elérni, amelyek közül az egyik a fiatalok cselekvésének erősítése.

Sucokret – Centar za humanitarni rad

Avenija Dubrovnik 10
10 000 Zagreb
Croatia
Tel: +385 1 6556 425
Fax: +385 1 6551 715
Email: Zagreb@suncokret.hr
<http://www.suncokret.hr>
Kapcsolattartó: Vesna Kajis

Négy tapasztalt ifjúságsegítő hatvan, 16 és 23 év közötti fiatal, főként középiskolai tanulók és egyetemi hallgatók érdeklődését keltette fel, amikor arra kérték őket, hogy 2001-ben vegyenek részt egy 9 hónapig tartó nemformális képzésen. Fő céljuk az volt, hogy egy csapat dinamikus és tájékozott fiatal polgárrá formálják őket, akik aktív ifjúsági/kortárs vezetőkként megosztanák tudásukat és tapasztalataikat más fiatalokkal is. Célkitűzéseik a következők voltak: ismeretszerzés a globális mértékű kölcsönös egymásrautaltságról, vezetői készségek kialakítása és önbizalom-erősítés, valamint társadalmi akciók és projektek szervezése és lebonyolítása, amelyek aktív szereplőkké teszik a fiatalokat a közösségeikben és a demokratikus folyamatokban.

A civil társadalom építése

A tevékenység céljai:

- segítséget nyújtani a résztvevőknek a civil társadalomhoz szükséges alkotóelemek feltárásában
- segítséget nyújtani a résztvevőknek abban, hogy elgondolkodhassanak a civil társadalom megteremtését gátló akadályokról

Gyakorlat:

Osszuk a résztvevőket 4-6 fős csoportokra. A gyakorlat első szakaszában minden csoportnak 30 perc áll a rendelkezésére, hogy megalkossa a maga ideális közösségét azon alkotóelemek alapján, amelyekből a csoport véleménye szerint a „civil társadalom” áll. Miután a csoport megbeszélte, milyennek szeretné a közösségüket, készítsenek tervrajzot erről a közösségről. A csoport többek között a következő szempontokat tárgyalja meg: környezet, demográfiai szempontok, kormányzati rendszer, a közösség szerkezete, szolgáltatások stb. A tervrajznak ezeket a szempontokat mind tükröznie kell.

A gyakorlatot követően minden csoport mutassa be saját „közösségét” a teljes csoportnak.

A következő fázis mélyebb bepillantást enged azokba a tényezőbe, amelyeket a csoportok már elkezdtek feltárni. A segítő a teljes csoporttal együtt dolgozva gondolja át az alábbi kérdéseket!

A gyakorlat folyamata: Milyen érzés volt ezen a gyakorlaton dolgozni? Hogyan zajlott a közösség felépítésének folyamata? Demokratikus volt? Miért vagy miért nem? Előfordultak konfliktusok, voltak ellenvélemények a társadalom megszerkesztése közben? Hogyan oldottátok meg ezeket? Volt valaki, aki vezető szerepet vállalt?

A létrehozott közösségek jellege: Kinek a feladata lesz a közösségben a rend, a pártatlanság és az egyenlőség fenntartása? Ki a döntéshozó? Voltak hasonlóságok az egyes közösségek között?

A résztvevők személyes tapasztalataival való kapcsolat: Hasonlít ez a közösség a te közösségedhez vagy különbözik tőle? Ha igen, hogyan? Ha nem, miért nem?

Fogalmi szint: Mi akadályozza a civil társadalom fejlődését? Mely alkotóelemek? Milyen alkotóelemek szükségesek a civil társadalomhoz?

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

**Európa és a polgári
szerepek története**

**A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban**

**Lehetséges
jövőképek**

Fogalmi kereteink

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések**

**A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink**

**A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák**

E gyakorlat mellé figyelmeztetés is jár! A segítő szavaival élve: „Attól tartok, ez a gyakorlat csak apró darabka az önkéntes munka és a civil társadalomba való bevonódás nemformális képzésének egyéves folyamatában, és nem is túl messzire mutató.” Alább feltárjuk, hogy e gyakorlatot hogyan és miért végeztük el ebben a csoportban, és az összefüggéseket is megvizsgáljuk.

Ez a gyakorlat egy olyan csoport képzésének apró eleme volt, akik hetente jöttek össze, és egy 20 műhelymunkából álló képzésben vettek részt. A képzés a kommunikáció, a kortárs-vezetés, a segítő szerepe, a kreatív technikák, az együttműködő problémamegoldás, az emberi jogok, a civil részvétel és a szociális tevékenység felépítésének témáira koncentrált. Ez az átfogó képzés volt az az alap, amelyre a fiatalok a közösségeik kérdéseit azonosító kutatásaikat alapozták és végezték, valamint szociális akcióikat és mikro-projektjeiket végrehajtották.

Ez a gyakorlat – ahogy minden tevékenység – kísérleti és interaktív jellegű volt; a tanuláshoz felhasználta a közös élményeket, gondolatokat és beszélgetéseket.

Jöjjenek ismét a segítő szavai: „Ezt a gyakorlatot hasznos bevezetőnek tartom ahhoz, hogy gondolkodni kezdjünk a fiatalok szerepéről a civil társadalomban és a civil szektor fejlődésében. Ilyen esetekben alkalmazzuk ezt a gyakorlatot:

- amikor olyan fiatalokkal foglalkozunk, akik úgy érzik, semmi aktív szerephez nem jutnak a társadalomban, mert a fiatalok marginalizálódását ténynek tekintik;
- amikor szembesíteni akarjuk a fiatalokat a társadalomban játszott passzív szerepükkel;
- amikor rá akarjuk ébreszteni őket arra, hogy képesek a változtatásra;
- amikor motiválni akarjuk őket, képessé akarjuk tenni őket arra, hogy cselekedjenek és tervezzék meg társadalmi tevékenységeiket.”

A legértékesebb hosszú távú eredmény az volt, hogy 15 fiatal, a projekt résztvevői elég magabiztosságot éreztek magukban ahhoz, hogy kortárs-vezetőkként aktív szerepet vállaljanak. 4 tapasztalt munkatárssal együtt 5 városban 8 új csoportot indítottak, e csoportokkal új, 9 hónapos projektek keretein belül megosztották a már megszerzett tudásukat és tapasztalataikat. Ez volt az a legfontosabb fejlemény, amely a lavina-effektust felhasználva 2002-ben segítette a Sunflowert abban, hogy három új helyre is eljuttassa ezt a fajta projektet, hiszen a fiatalok egymás képzésének folyamatában váltak aktív polgárokká egy fejlődő civil társadalomban.

Vitatémák

- Időbefektetés – valóság-hű tervezés
- A hatás-sokszorozó lavina-effektushoz az egyénbe való befektetés
- Hogyan hajthatjuk végre sikeresen ugyanazt a gyakorlatot másokkal? Hogyan készüljenek fel a segítő, hogy a gyakorlat újra sikeres legyen?
- Milyen lehetőségeket tudunk nyújtani a fiataloknak, hogy továbbvigyék újonnan szerzett készségeiket/ismereteiket, és a gyakorlatba is átültessék azokat?
- Tartsuk fenn a lendületet a projekt egyes szakaszainak végén
- Részei-e az általad tervezett gyakorlatok egy tudatosan tervezett egésznek, amelynek céljai vannak, és meghatározott irányba tart, vagy csak véletlenszerűen válogattad őket össze?
- Elég nyitottak-e a gyakorlatok ahhoz, hogy csoport igényeihez és érdekeihez tudd őket alakítani?

T-Kit
az európai polgári
szerepekről

Európa és a polgári
szerepek története

A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban

Lehetséges
jövőképek

Fogalmi kereteink

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink

A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák

Egy lépés a tolerancia felé	Youth Centre Izgrev (YCI)
<p>A Youth Centre Izgrev székhelye Szófiában van. Egy öt önkéntesből álló csapat alkotja a szervezet magját, őket további 30 fiatal önkéntes segíti, akik korábbi tevékenységekben már részt vettek. A központ iskolákban végzi fő tevékenységeit, ahol az önkéntesek droggal való visszaéléssel, szexuális úton terjedő betegségekkel és HIV/AIDS megelőzéssel kapcsolatos oktatási programokat vezetnek.</p>	<p>Sofia, 1164, h.c Lozenetz, str.Kiril Vidinski 2 app.35, Bulgaria</p> <p>Malina Edreva - malina_edreva@abv.bg</p> <p>Elena Milanova - lenilaf@abv.bg</p> <p>Gergana Berova - berovs81@yahoo.com</p> <p>Daniela Furnadhieva - danielaf@dir.bg</p>

Ez a HIV/AIDS oktatási program 2001/2002-ben három hónapon keresztül zajlott. Fő célkitűzése az volt, hogy csökkentse a droghasználat és a szexuális úton terjedő betegségek térnyerését elősegítő kockázatos viselkedésformák előfordulását a 15-18 éves résztvevők körében, és próbára tegyék az előítéleteiket is. Hasonlóképpen fontos célkitűzés volt 30 fiatal képzése is, akik kortárs-nevelőkként vettek részt a programban, így felkészítve őket még távolabb mutató programokra.

Az első motivációs találkozót és képzést egy helyi hotelben rendezték meg annak könnyed és nyugodt hangulata miatt. A nyugodt hangulat megteremtése különösen fontos volt, hiszen a projekt különböző korú, öt iskolából jövő, eltérő motivációkkal rendelkező fiatalot hozott össze egy igen sokszínű csoportba. A projektet a résztvevőink ismereteinek és érdeklődési köreinek feltérképezésével kezdtük. Ez segített felmérni, hogyan és milyen szinten mutassuk be a tevékenységeinket. A csapat a csoporthoz igazította a terveket. Az első találkozón, ahol minden résztvevő jelen volt, bemutattuk a YCI-t, az „Egy lépés a tolerancia felé” című projekt-elképzelésünket, annak célkitűzéseit és várakozásainkat. Néhány motiváló játék és egy rövid „asztali körverseny” után a 30 résztvevőt öt vegyes munkacsoportra osztottuk. Minden csoport megválasztotta a maga csapat-koordinátorát, aki a projekt idején a csoportot képviselte. Egy HIV/AIDS-ről szóló előadás, amely globális összefüggésben beszélt a betegség tényeiről és érzelmi aspektusairól képezte a csoportokon belüli élénk eszmecsere alapját.

A találkozót követően hetente jöttünk össze a csapat-koordinátorokkal. Minden alkalommal volt információcsere, beszélgetés és egy kis társas tevékenység is. A következő témákra összpontosítottunk: hogyan fedezzünk fel egy fiatalokból álló közösséget; hogyan mérjük fel a közösség igényeit; és hogyan írjunk projekt-tervet. Minden csapat különböző megközelítésekkel dolgozott – kérdőívvel, tulajdonságokkal, nyomtatott anyagokkal, játékokkal –, amelyek segítettek a koordinátoroknak abban, hogy kidolgozzák a módszeres munkát. Ennek eredményeként a résztvevők saját kezdeményezésekbe kezdtek, és mindenki elkészítette egy jövőbeli projekt vázlatát. Úgy éreztük, hogy a koordinátorok is megérték ez idő alatt.

A résztvevői aktivitás szintje is nagyon biztató volt. A találkozók időszaka alatt ők javasolták a munka továbbfejlesztését és egy nagyobb közönség bevonását, nemcsak az osztályaikat, hanem az iskoláikat és az egész helyi közösséget is. A projekt során külső események is történtek. A tanulók igen aktív szerepet vállaltak a december 1-jei AIDS ellenes nap tevékenységeiben. A Vöröskereszttel karöltve éjszakai szórakozóhelyeken és az utcán nyújtottak információt az érdeklődők számára.

Ezután következett a projektnek az a szakasza, ami elé mindenki a legnagyobb várakozással tekintett: a résztvevők képzése. A Központ ebben tapasztalt segítők közreműködésére támaszkodott. Játékokkal, zenével, eszmecserekkel és megható beszédekkel bilincseltek le a résztvevők figyelmét. A képzés tartalmazott általános egészség-védő és oktató előadásokat, a résztvevőket azonban a drogok témája foglalkoztatta a leginkább, ezért erre helyeztük a hangsúlyt. Ezek után tártuk fel a szexuális úton terjedő betegségek és a kockázatos viselkedésformák témáit. A tanulók sok, a való életből merített példát is meghallgattak. Egy érdekes szimulációs helyzet-gyakorlatot követően külön beszélgettünk a HIV-ről és az AIDS-ről is. A fiatalok a tények és az érzelmek szintjén is részesei lettek a képzésnek.

Egyik célunk az volt, hogy Youth Centre Izgrev számára fiatal önkénteseket toborozzunk, és ezt a célt sikeresen teljesítettük is!

A program egy fontos aspektusa egy kortárs-képzői program kidolgozása volt. Az egyik szervező részletesen mesélt arról, hogyan és miért integrálták a kortárs-képzést az Egy lépés a tolerancia felé című programba:

A kortárs-képzés nem új keletű módszer Bulgáriában. Úgy gondolom, ez a módszer kulcsfontosságú a fiatalok nevelésében, és az önkéntes munkába való bevonásukban, hiszen ez a módszer növeli a szociális gondok ismertségét, és tettekre is biztatja őket. A fiatal vezetők oktatása azonban nem egyszerű folyamat. Számos tényezőt kell számításba vennünk, például az ország gazdasági helyzetét, a programba bevont személyek különböző felfogását, életkorát (a tizenéves kor a legérzékenyebb az ember életében, és a legjobb évek a kortárs képzők számára) és a háttérüket (olyan szempontokat is beleértve, mint a vallás és a családi háttér). Arra gondolok, hogy amikor az ember kiáll egy 30 fős osztály elé, tisztában kell lennie azzal, hogy ez a 30 ember nagyon is különbözik egymástól, mégis egyfajta egységet kell teremteni közöttük. Ez egy olyan kihívás, ami számomra legalábbis nehézséget okozott.

A 21 nehezen kezelhető szófia középiskolással végrehajtott projektünk jó példa egy kortárs-képzői képzésre.

Ez az élmény arra emlékeztet, hogy amikor jó kortárs-képzőket szeretnénk faragni a diákokból, a következő dolgokat érdemes átgondolni:

- a csoportod álljon különböző tapasztalatokkal rendelkező fiatalokból
- légy nyitott a diákokra
- beszélj szabadon, és mutasd ki a tárgyalt kérdésekkel való érzelmi kapcsolatodat
- segíts abban, hogy a résztvevők megértsék, hogy mindenki egyedi, és mindenkinek van véleménye, ami fontos a csoport egésze számára
- különböző módszereket használj, építs a résztvevők kreativitására, adj teret a szabad megnyilvánulásnak a játékok, a költészet és a rajz segítségével
- teremts nyugodt és barátságos légkört
- folyamatosan motiváld és bátorítsd a csoportot
- állj készen a különböző kérdésekre, amelyek gyakran igen zavarba ejtők is lehetnek
- fogadd el, hogy talán minden erőfeszítésed ellenére csak egy vagy két résztvevő lesz hajlandó a folytatásra
- állj készen arra, hogy ezekkel az érdeklődőkkel folytatod a munkát, vond be őket különböző projektekbe és találkozókba, tájékoztasd őket
- értsd meg, hogy az, ahogy viselkedsz velük, alakítja az ő viselkedésüket is; azt hogy milyen értékeket vallanak, és a jövőben hogyan fognak dolgozni másokkal

Végezetül ne feledd, hogy a fiatal kortárs-képzők rengeteg új ötletet adhatnak, ami nagyon fontos lehet akkor, amikor projekt-tervet írsz, vagy valamilyen más anyagot készítesz elő.

Vitatémák

- Mit tartasz fontosnak, amikor kortárs-képzési programot tervezel?
- Hogyan hozod egyensúlyba a készségek, a képességek, az ismeretek és a magatartás fejlesztését?
- Miért teszed azt, amit teszel?
- Tudsz-e rugalmas lenni, és könnyedén reagálni?
- Hogyan támogathatsz másokat abban, hogy ötleteiket átültessék a gyakorlatba?
- Milyen légkört szeretnél létrehozni a munkában, és ezt hogy éred el?
- Az emberekkel mint individuumokkal való munka
- A csoport szükségleteinek, igényeinek és érdeklődési köreinek megállapítása

Európa és a polgári
szerepek története

A polgári szerepek
fogalmának
értelmezései
napjainkban

Lehetséges
jövőképek

Fogalmi kereteink

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos jelenlegi
megközelítések

A polgári
szerepekre való
felkészítéssel kap-
csolatos nézeteink

A polgári szerepek-
kel kapcsolatos
forgatókönyvek –
gyakorlati példák